

Årsrapport 2020

Riktad tillsyn oljecistern

Start.stockholm

Sammanfattning

Syftet med förvaltningens oljecisterntillsyn är att förebygga att cisterner inte förorenar mark och vatten genom läckage av olja. En fastighetsägare som har en oljecistern ansvarar för att cisternen blir kontrollerad enligt det kontrollintervall som gäller för aktuell cistern. Den återkommande kontrollen ska ske med sex eller tolv års intervaller beroende på cisternens placering och korrosionsskydd. Kontrollen utförs av ackrediterat kontrollföretag.

I miljöförvaltningens tillsyn granskas kontrollrapporter avseende den återkommande kontrollen. En oljecistern som inte är kontrollerad och godkänd riskerar att förorena mark och vatten genom läckage av olja. Det är därför viktigt att cisternägarna utför den återkommande kontrollen.

Inom den riktade tillsynen har förvaltningen granskat om 72 fastighetsägare har kontrollerat sin cistern inom gällande kontrollintervall. Dessa fastighetsägare skulle enligt miljöförvaltningens register genomföra kontroll under 2020 och fick därför en påminnelse från miljöförvaltningen om detta i god tid innan sista kontrolldatum. Därutöver har ytterligare 13 ärenden startats där miljöförvaltningen fått uppgifter om att fastighetsägare har en cistern vid sin fastighet som inte anmälts till förvaltningen. I de fallen har fastighetsägaren uppmanats att inkomma med kontrollrapport eller anmälan om att cisternen är tagen ur bruk. Dessa har upptäckts i samband med annan tillsyn miljöförvaltningen bedriver, exempelvis riktad fastighetsägartillsyn, tillsyn inom båtklubbar och skolor och förskolor eller genom information från stadens energi- och klimatrådgivning.

26 av de 72 fastighetsägarna som ingick i årets urval har inkommit med en kopia på kontrollrapport innan årets slut. 19 av fastighetsägarna som ingick i urvalet har valt att ta sin cistern ur bruk under 2020. 27 fastighetsägare har ännu inte inkommit med kontrollrapport eller en anmälan om att cisternen är tagen ur bruk. Utöver de fastighetsägare som

ingick i urvalet har ytterligare 21 fastighetsägare på eget initiativ valt att ta sin cistern ur bruk och inkommit med en anmälan om detta till miljöförvaltningen.

Miljöförvaltningens bedömning är att den riktade cistern-tillsynen har stor betydelse för om fastighetsägare utför den återkommande kontrollen av sina cisterner i tid och förvaltningen kommer att fortsätta bedriva cisterntillsyn under 2021. För de fastighetsägare som inte redovisat att kontroll av cistern är genomförd eller anmält den ur bruk kommer förvaltningen att skicka påminnelse och därefter föreläggande.

Innehåll

Sammanfattning.....	2
Bakgrund	5
Syfte	6
Tillsynsmetod.....	6
Urval.	6
Ärendegång	6
Debitering	7
Resultat.....	7
Tjänsteutlåtande	Error! Bookmark not defined.
Kommande cisterntillsyn	11

Bakgrund

Oljecisterner ska regelbundet genomgå en täthetskontroll av ackrediterat kontrollföretag. Vid denna kontroll granskas bl.a. eventuella rostangrepp, behov av förbättrat rotskydd samt täthet hos cistern och rörledningar. Kontroll görs även av godstjockleken och att överfyllnadsskyddet fungerar. I samband med kontrollen rengörs även cisternen, bland annat tas slam som samlats på botten bort. Kontrollintervallerna varierar mellan sex och tolv år beroende på cisternens korrosionsskydd och placering. Efter genomförd kontroll utfärdar kontrollföretaget en kontrollrapport för cisternen.

I miljöförvaltningens tillsyn granskas kontrollrapporter från den återkommande kontrollen. En oljecistern som inte är kontrollerad och godkänd riskerar genom läckage av olja att förorena mark och vatten. Därför är det viktigt att cisternägarna utför den återkommande kontrollen. En fastighetsägare med en oljecistern har en skyldighet att se till att cisternen blir kontrollerad enligt det kontrollintervall som gäller för dennes cistern.

Om cisternen tas ur bruk behöver fastighetsägaren tömma, rengöra och ta bort eller plombera de friliggande rören. När en cistern tas ur bruk ska detta anmälas till miljöförvaltningen.

Enligt Naturvårdsverkets föreskrifter om skydd mot mark- och vattenförorening vid hantering av brandfarliga vätskor och spilloljor (NFS 2017:5) är det möjligt att påföra MSA vid utebliven skriftlig information till tillsynsmyndigheten om att en cistern avses att installeras, vilket följer av 10 kap 1 § förordningen (2012:259) om miljöstraffavgifter. Enligt den bestämmelsen ska en miljöstraffavgift betalas med 1000 kr om fastighetsägaren inte skriftligen informerar tillsynsmyndigheten innan en ny cistern installeras. Informationsplikten följer av 3 kap 1 § Naturvårdsverkets föreskrifter. Informationen ska lämnas in till tillsynsmyndigheten senast 4 veckor innan cisternen installeras.

Det är Kammarkollegiet som formellt skickar ut en betalningsanmaning avseende miljöstraffavgiften efter att tillsynsmyndigheten har tillställt Kammarkollegiet ett lagakraftvunnet beslut om påförande av miljöstraffavgift. Avgiften tillfaller staten.

Miljöförvaltningen tar ut en tillsynsavgift för förvaltningens handläggning av ärendet om miljöstraffsavgift.

Syfte

Syftet med förvaltningens oljecistertillsyn är att se till att cisterner inte förorenar mark och vatten genom läckage av olja samt att uppmuntra fastighetsägare att övergå till alternativa uppvärmningskällor och på så sätt minska klimatpåverkan. Förvaltningens syfte är vidare att säkerställa att cisterner som inte längre används omhändertas på ett miljömässigt hållbart sätt.

Tillsynsmetod

Urval

Samtliga fastighetsägare (en- till flerbostadshus), skolor/förskolor och båtklubbar i Stockholms stad med en anmäld cistern som skulle ha kontrollerats under 2020 ingick i urvalet. Härutöver ingår samtliga spontant inkomna kontrollrapporter och anmälningar om cisterner tagna ur bruk under året samt även cisterner som uppdagas inom annan tillsyn som förvaltningen utför, exempelvis fastighetsägartillsynen, tillsynen inom skolor och förskolor och båtklubbar samt genom information om cisterner från energi- och klimatrådgivningen.

Ärendegång

Tillsynen initieras av att fastighetsägarna får en påminnelse med information om vilket datum deras cistern senast ska kontrolleras och en uppmaning om att inkomma med en kopia på kontrollrapporten, alternativt en anmälan om att cisternen är tagen ur bruk.

I de fall fastighetsägaren inte tar kontakt med förvaltningen gällande kontrollrapport alternativt anmälan om att cisternen tagits ur bruk skickas påminnelsebrev ut och vid behov föreläggs fastighetsägaren om att inkomma med kontrollrapport.

Uppmaningarna som skickas ut innefattar information om olje användningens miljöpåverkan och information om alternativa uppvärmningskällor. Uppmaningarna innehåller även information om stadens mål om att eldning med fossil olja ska ha upphört senast 2025. Fastighetsägare hänvisas till stadens energi- och

klimatrådgivning för mer information om alternativa uppvärmningskällor. Förhoppningen är att målet ska uppnås genom information och rådgivning och denna del i tillsynen sker därför i nära samarbete med stadens energi- och klimatrådgivning.

Det förekommer också att kontrollrapporter och anmälningar om tagen ur bruk inkommer spontant, dvs. de är inte en följd av att miljöförvaltningen skickat uppmaning om att kontrollera cisternen. Antalet spontaninkomna kontrollrapporter kan komma att öka något till följd av att NFS 2017:5 ställer krav på att fastighetsägaren ska skicka in kopia på utförda kontroller som utförts enligt Myndigheten för Samhällsskydd och Beredskaps föreskrifter och allmänna råd om cisterner med anslutna rörledningar för brandfarliga vätskor (MSBFS 2018:3). Tidigare var kravet att kontrollrapporten endast skulle hållas tillgänglig av fastighetsägaren till dess att anordningen varaktigt tagits ur bruk.

När fastighetsägarna redovisat en kopia på kontrollrapporten får de en bekräftelse med information om nästa kontrolldatum. Bekräftelse på cistern tagen ur bruk skickas ut till de fastighetsägare som anmält sin cistern ur bruk.

Det är ovanligt att nya oljecisterner installeras som uppvärmning i bostadshus. Däremot upptäcker förvaltningen ett antal oanmälda cisterner i samband med tillsyn av flerbostadsfastighetsägares egenkontroll, skolor- och förskolor samt båtklubbar. Därtill kan det uppdagas cisterner genom energi- och klimatrådgivningens arbete. Dessa registreras då i förvaltningens register över oljecisterner och fastighetsägaren kan då komma att behöva skicka in anmälan om ur bruk eller kopia på giltig kontrollrapport för att verifiera cisternens status.

Debitering

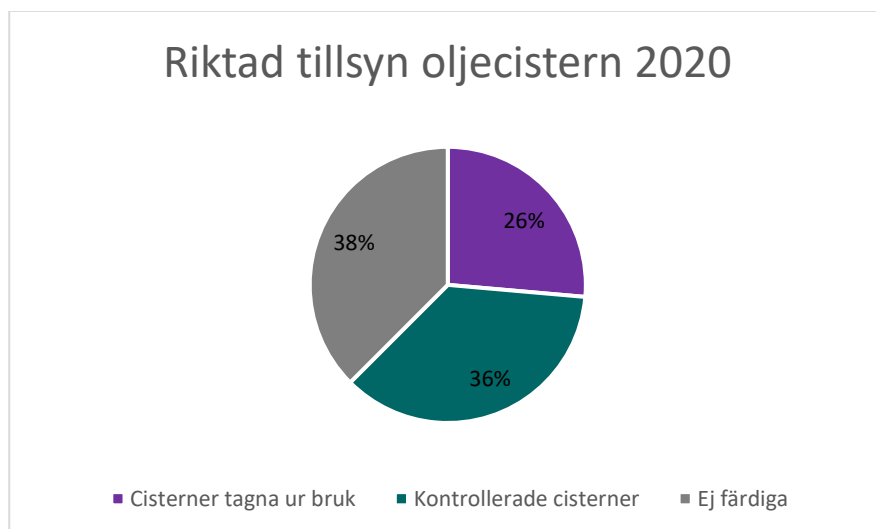
Förvaltningen debiterar fastighetsägarna tillsynsavgift för nedlagd handläggningstid enligt kommunfullmäktiges timtaxa för tillsyn enligt miljöbalken.

Resultat

Fastighetsägarna ska antingen ta sin cistern ur bruk eller låta kontrollera den innan sista kontrolldatum. Under 2020 startades 72 planerade tillsynsärenden på oljecisterner. En oljecistern nyregistrerades. Av de fastighetsägare som var med i urvalet, och

därmed fått en uppmaning, valde 19 av fastighetsägarna att ta sin cistern ur bruk och övergå till annan uppvärmningsmetod. 26 fastighetsägare behöll sin cistern i bruk och lät kontrollera den. 27 av fastighetsägarna hade vid årsskiftet varken inkommit med en anmälan om cistern ur bruk eller ny kontrollrapport. Dessa fastighetsägare har eller kommer att få ett föreläggande om att låta kontrollera sin cistern eller ta den ur bruk. Under 2020 förelades fem fastighetsägare om detta varav två beslut var förenade med vite. Därtill fattades ett beslut om förbud att hantera mer än 250 liter olja utan sekundärt skydd i vattenskyddsområde.

Under 2020 har ytterligare 33 ärenden startats där miljöförvaltningen fått uppgifter om att fastighetsägare har en cistern vid sin fastighet som inte anmälts till förvaltningen. I de fallen har fastighetsägaren uppmanats att inkomma med kontrollrapport eller anmälan om ur bruk. Dessa har upptäckts i samband med annan tillsyn miljöförvaltningen bedriver, exempelvis fastighetsägartillsynen eller genom information från stadens energi- och klimatrådgivning. I många fall har de 33 oplanerade tillsynsärendena som startats handlat om spontant inkomna urbruksanmälningar där förvaltningen inte initierat ärendet genom att skicka ut uppmaningar (21 stycken). Det har i majoriteten av dessa fall rört sig om befintliga installationer, så någon miljöskaktionsavgift enligt 10 kap 1 § förordningen om miljöskaktionsavgifter har därför inte varit aktuell.

Figur: Resultat av 2020 års tillsyn

Effekt av tillsynen

Miljöförvaltningen bedömer utifrån såväl årets som tidigare års tillsyn inom området att tillsynen har betydelse för om fastighetsägare utför återkommande kontroll av sina cisterner. Eftersom de återkommande kontrollerna sker så pass sällan är det lätt att fastighetsägarna glömmer att låta utföra kontrollen. Genom att miljöförvaltningen kontakter fastighetsägarna i god tid före deras sista dag för kontroll kan andelen cisterner som kontrolleras i tid öka. Innan miljöförvaltningen införde utskick av påminnelser om att cisternen skulle kontrolleras var det betydligt fler som inte lät kontrollera sin cistern i rätt tid. Även i de fall kontrollen inte utförs i tid bidrar miljöförvaltningens tillsyn till att kontrollen faktiskt blir utförd.

Under 2020 har en remiss från Kommunstyrelsen angående Naturvårdverkets förslag till ny föreskrift mot mark- och vattenföroreningar vid hantering av oljor och brandfarliga vätskor inkommit till förvaltningen och synpunkter på förslaget har lämnats. Förvaltningens synpunkter rörde främst kontroll av det sekundära skyddet för lösa behållare och reglerna kring miljöskaktionsavgift (MSA) i förhållande till kontroll av cistern där förvaltningen föreslagit två separata MSA, en MSA för ej inskickad kontrollrapport och en MSA för överskridet kontrollintervall. Förvaltningen ansåg vidare att tillsynsmyndighetens uppgift inte är att utföra en funktionskontroll av det sekundära skyddet för lösa behållare, utan att det snarare är något som bör omfattas av verksamhetsutövarens egenkontroll.

Sedan möjligheten att påföra MSA för utebliven kontroll upphört har det varit svårare att kontrollera efterlevnaden av NFS 2017:5 när det kommer till om fastighetsägaren har utfört kontrollen inom kontrollintervallet eller inte.

Kommande cistertillsyn

Under årets cistertillsyn har det framkommit att allt fler övergår till andra uppvärmningssystem, vanligen till fjärr- eller bergvärme. Enligt förvaltningens register beräknas 578 cisterner (en- och flerbostadshus, skolor/förskolor och båtklubbar) vara i drift inom Stockholm Stad (2019 års siffra låg på 623). I samband med 2021 års cistertillsyn kommer miljöförvaltningen fortsätta att lämna information om stadens mål om att eldning med fossil olja ska ha upphört senast 2025, dels i syfte att fastighetsägare på frivillig basis ska övergå till annan mer miljövänlig uppvärmning och därmed minska risken för läckage till mark- och vattenområden, dels som en del i arbetet med att uppnå Stockholms stads mål om att eldning med fossil olja ska ha upphört senast 2025. Förhoppningen är att detta mål kan uppnås genom information och rådgivning. I miljöbalken finns även rättsliga grunder för att ställa krav på utbyte av uppvärmningskälla i de fall det bedöms rimligt sett till förutsättningarna i det enskilda fallet. Inom tillsynen av fastighetsägarnas egenkontroll kommer energideklarationerna att granskas. Detta för att bedöma om tillräckliga åtgärder har vidtagits för att minska energiförbrukningen och i synnerhet fasat ut användning av fossil olja. Tillsynen kommer att ske i nära samarbete med stadens energi- och klimatrådgivning.

Under 2021 ska förvaltningen starta ärenden för tillsyn av cisterner som skulle kontrollerats år 2009-2016 och 2018-2020 men som pga. felregistreringar i Ecos ärendehanteringssystem inte upptäckts i samband med själva kontrollåret. Det rör sig om totalt 59 cisterner.

Slut